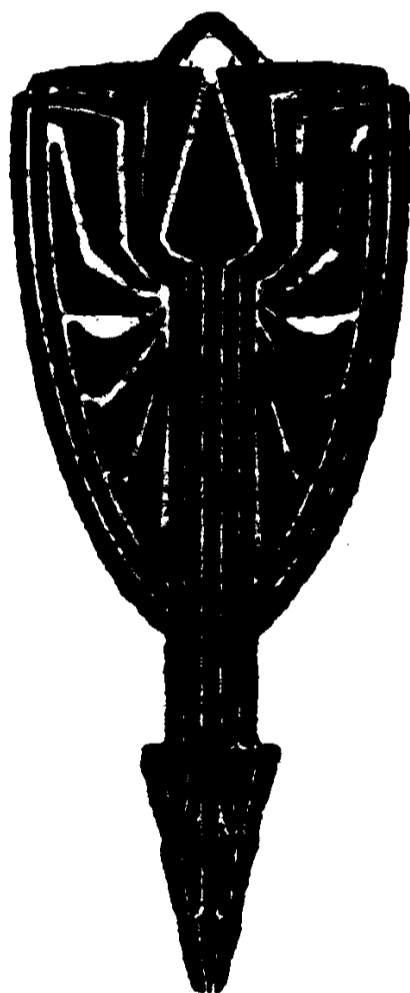

WIADOMOŚCI

AKCJI KATOLICKIEJ

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ

Nr 9

WRZESIEŃ

1932 R.

WIADOMOŚCI AKCJI KATOLICKIEJ

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ

Nr. 9

Wrzesień

1932 r.

Warunki prenumeraty „Wiadomości Akcji Katolickiej Archidiecezji Wileńskiej“:

Rocznie . . . . . 6.—
kwartalnie 1.50

|| Prenumeratę przesyłać należy pod adr.:
Wilno, ulica Metropolitalna Nr. 1.

SPIS RZECZY.

---

1. WALKA Z BEZWSTYDEM I Z PORNOGRAFIĄ W DRUKU I OBRAZKU	1
2. ARCHIDIECEZJALNY INSTYTUT AKCJI KATOLICKIEJ	2
3. KATOLICKI ZWIĄZEK POLEK (Kobiet)	5
4. ZWIĄZEK MŁODZIEŻY POLSKIEJ	10
5. ARCHIDIECEZJALNY ZWIĄZEK TOWARZYSTW DOBROCZYNNOSCI „CARITAS“	23

REDAKTOR: *KS. FRANCISZEK KAFARSKI.*

Adres Redakcji i Administracji: Wilno, ul. Metropolitalna Nr. 1. Telef. Nr. 7-83

Drukarnia Archidiecezjalna w Wilnie, Metropolitalna 1. Telef. 14-49.

WIADOMOŚCI

AKCJI KATOLICKIEJ

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ

Nr. 9

Wrzesień

1932 r.

Walka z bezwstydem i z pornografią w druku i obrazku.

Święto Chrystusa-Króla jest świętem Akcji Katolickiej. Akcja Katolicka dąży do przemiany, przebudowy, odrodzenia całego życia, zwłaszcza życia publicznego na zasadach chrześcijańskich, katolickich. Chrześcijaństwu od jego początków przeciwstawia się *świat* — to znaczy wszystko co z chrześcijaństwem jest sprzeczne, *ciało* — to znaczy skażona przez grzech pierworodny natura ludzka, dążąca mimo wszystko, lecz po swojemu, do szczęścia, oraz *zły duch* — to znaczy zła wola w człowieku, we świecie, we wszechświecie. Nic tak nie podważa zasad chrześcijańskich w życiu, jak bunt odwiecznie skażonej natury ludzkiej, bunt ciała. A bunt ten znajduje najbardziej oczywisty wyraz w rozluźnieniu obyczajów. Przyzwyczajiliśmy się nawet uważać niemoralność za równoznaczne z zepsuciem obyczajów. Zwłaszcza w czasach dzisiejszych zepsucie obyczajów znalazło wyraz w rozluźnieniu węzłów rodzinnych oraz w bezczelności propagandy rozpusty i pornografji.

Dlatego, że bunt ciała najbardziej podważa zasady Chrystusowe, że dziś zepsucie obyczajów swą jaskrawością i śmiałością przeszło granice dopuszczalne, że wkracza w całość życia — dlatego Akcja Katolicka na progu swej działalności za pierwsze szanse do zdobycia i pokonania wybrała zagadnienie rodziny i walki z bezwstydem i pornografią w druku i obrazku.

Rok ubiegły był poświęcony sprawom rodziny chrześcijańskiej. Święto Chrystusa-Króla — Święto Akcji Katolickiej było przeprowadzone pod hasłem rodziny chrześcijańskiej.

Rok bieżący ma być poświęcony walce z bezwstydem i pornografią. Święto Chrystusa-Króla w roku bieżącym jest pod hasłem: **„Walka z bezwstydem i z pornografią w druku i obrazku“.**

Hasło to w działalności wszystkich katolików, wszystkich organizacyj, a przede wszystkim organizacyj Akcji Katolickiej powinno być rozumiane, brane i przeprowadzane podwójnie:

1) raz — jako uświadomienie o szkodliwych skutkach brudu moralnego w słowie drukowanym i w sztuce;

2) dwa — *jako propaganda na rzecz katolickiej prasy, książki oraz katolickiej sztuki.*

Biorąc pod uwagę te dwa założenia działalność Akcji Katolickiej, działalność wszystkich katolików, wszystkich organizacyj, które jeszcze zasad chrześcijańskich jawnie nie wyrzekły się — musi:

1) pouczyć o szkodliwych skutkach zarówno dla jednostek jak dla całego społeczeństwa pornografji w druku i sztuce;

2) pouczyć o wartościach dla jednostek i dla społeczeństw, o posłannictwie, zwłaszcza w chwili obecnej drukowanego słowa katolickiego i sztuki katolickiej;

3) uświadomić o ogólnych i zbiorowych sposobach walki z pornografją;

4) uświadomić o obowiązku i sposobach propagandy, poparcia i rozszerzania dobrej prasy i sztuki katolickiej.

Święto Chrystusa-Króla w roku bieżącym ma wszystkie wymienione wyżej wskazania wprowadzić w życie, ma je urzeczywistnić, ma je rozszerzyć wśród wszystkich warstw społecznych, we wszystkich miastach i we wszystkich wsiach.

Święto Chrystusa-Króla ma wytworzyć w całym społeczeństwie zbiorową psychikę (zbiorowego ducha) czynnej postawy walki ze złem. Zło trzeba zwalczać! Ale zwalczając zło trzeba czynić dobrze. Zło trzeba zwalczać dobrem! To nieśmiertelne hasło Apostoła Narodów winno być przed oczami, przed każdym naszym czynem podczas przeprowadzania tegorocznego Święta Chrystusa-Króla. Roztropność i miłość nam wskaże gdzie więcej trzeba będzie walczyć, a gdzie trzeba będzie budować nowe życie, gdzie trzeba będzie ogniem i mieczem zburzyć dotychczasowy stan rzeczy, a gdzie, życie bujne i rwące się do przebrania miary, skierować ku dobru.

Zło trzeba zwalczać dobrem!

≡	ARCHIDIECEZJALNY INSTYTUT AKCJI KATOLICKIEJ	≡
---	--	---

Instrukcja dla Zarządów Parafjalnych Akcji Katolickiej w sprawie organizowania Święta Chrystusa-Króla.

Zasady ogólne :

1. Święto Chrystusa-Króla jest świętem wszystkich katolików na całym świecie.

2. Święto Chrystusa-Króla w Polsce jest ponadto świętem Akcji Katolickiej czyli świętem świeckich katolików, współdziałających z hierarchją kościelną nad odnowieniem całego życia, zwłaszcza zaś życia publicznego w Chrystusie.

3. Tegoroczne Święto Chrystusa-Króla ma być przeprowadzone pod hasłem: „**Walka z bezwstydem i z pornografią w druku i obrazku**“.

4. Święto Chrystusa-Króla ma zjednać wszystkich ludzi dobrej woli do organizacyj Akcji Katolickich, a organizacje istniejące przybliżyć w rzeczach wiary i moralności do Kościoła Katolickiego.

Zasady działalności :

1. Do pracy nad organizacją Święta Chrystusa-Króla wciągnąć wszystkie jednostki, wszystkie osoby pojedyncze, które są dobrej woli, chętne.

2. Przy organizowaniu Święta Chrystusa-Króla nie pominąć żadnej organizacji, która stoi na gruncie katolickim, która jeszcze przeciwko zasadom chrześcijańskim nie wystąpiła.

3. Pamiętać, że Akcja Katolicka jest akcją poza i ponad partyjną, nie jest akcją polityczną dlatego przy organizowaniu Święta Chrystusa-Króla żadnych myśli ubocznych w stosunku do katolików politycznie inaczej myślących nie można stosować. *Akcja Katolicka to sprawa Boża.*

Zasady organizacyjne :

1. Zarząd Parafjalny A. K. natychmiast po otrzymaniu N-ru „Wiadomości Akcji Katolickiej Archidiecezji Wileńskiej“ za m-c wrzesień r. b. odbędzie pierwsze posiedzenie w sprawach organizowania święta Chrystusa-Króla. Jeżeli jeszcze niema Zarządu Par. A. K. winna to uskutecznić każda istniejąca na terenie parafji organizacja Akcji Katolickiej (Kat. Stow. Polek, Kat. Stow. Mężczyzn, S. M. P.)

2. Niezwłocznie zapoznać się z charakterem święta, odczytać artykuł i instrukcje.

3. Rozróżnić należy pracę Zarządów Par. A. K. w większych miastach (Białystok, Grodno), w miastach powiatowych oraz w parafjach wiejskich. Zwracamy uwagę, że różne są objawy zła w mieście i na wsi, dlatego też organizacja Święta Chrystusa-Króla inaczej powinna być zorganizowana w mieście, inaczej na wsi.

A. W większych miastach należy powołać do życia Komitety Święta Chrystusa-Króla, których zadaniem będzie zorganizowanie całej akcji. Do komitetów tych należy zaprosić wszystkie wpływowe osobistości i wszystkie organizacje, które nie wyrzekły się zasad katolickich. Praca tych Komitetów odbywać się może w następujących sekcjach :

1. Organizacyjnej; do zakresu działania tej sekcji należeć będzie opracowanie całokształtu Święta i harmonizowanie poszczególnych działów. Sekcją tą może być także Prezydjum Komitetu lub Komitet Wykonawczy.

2. Propagandowo-prasowej: Odczyty, Wiece, Akademje, manifestacje, pochód, stoiska kolportażowe, wystawy, artykuły w prasie, afisze propagandowe i t. d.

3. Finansowej. — Gromadzenie funduszków, organizacja zbiórki ulicznej, sprzedaż wydawnictw, nalepek i t. p.

Sekcje mogą być w ilości dowolnej i bardzo specjalnej np. odczytowa, pochodowa i t. d., zależy to od warunków miejscowych.

B. W miastach powiatowych w zależności od warunków miejscowych i od stosunków tam panujących można tworzyć albo specjalne Komitety, jak wyżej wskazano, albo też całą pracę na siebie weźmie Zarząd Parafjalny Akcji Katolickiej. Wskazane jest raczej tworzenie Komitetów Święta Chrystusa-Króla, do których należy zaprosić wszystkie organizacje na gruncie chrześcijańskim, katolickim stojące.

C. W parafjach małomiasteczkowych i wiejskich całość pracy spoczywać winna na Zarządzie Par. A. K., który jednak powinien do współpracy zaprosić wszystkie osoby wpływowe na terenie parafji oraz wszystkie organizacje religijne i bractwne.

4. Program Święta Chrystusa-Króla winien obejmować następujące momenty:

- A.** Uroczysta Msza św. i okolicznościowe kazanie. W tej sprawie należy porozumieć się z PW. Ks. Asystentem Kościelnym.
- B.** Pochód wszystkich katolików i organizacji: Akcji Katolickiej, religijnych, społecznych.
- C.** Uroczysta akademja z udziałem władz.
- D.** Otwarcie wystawy prasy i książki katolickiej, względnie zorganizowanego kolportażu czasopism i książek (stoisko kolportażowe).

5. Pochód winien odbyć się wszędzie: w większych miastach (Wilno, Białystok, Grodno) oraz w miasteczkach i miastach powiatowych organizacja pochodu spoczywać winna na Komitecie Święta. W parafjach małomiasteczkowych i wiejskich na Zarządzie Par. A. K. Pochód powinien być ustawiony jak następuje: 1) Władze Akcji Katolickiej (Zarządy lub Zarząd Parafjalny A. K., 2) Organizacje Akcji Katolickiej, 3) Organizacje religijne i bractwa i 4) Organizacje społeczne. Należy dołożyć wszelkich starań, by w pochodzie wzięły udział także tłumy, które należałoby zachęcić do karnego (czwórkami) udziału. Pochód powinien udać się po Mszy św. do ściśle określonego miejsca np. na akademję lub do figury albo krzyża przydrożnego, gdzie może odbyć się jedno przemówienie osoby świeckiej oraz *uchwalenie rezolucyj*. Szczegóły należy ściśle omówić.

6. Uroczysta akademja winna zawierać następujące momenty: a) zagajenie przez przewodniczącego Komitetu lub Prezesa Zarządu Par. A. K., b) hymn papieski i państwowy, c) referat na temat hasła tegorocznego święta, d) przyjęcie rezolucyj e) deklaracje, f) śpiewy, g) wspólny śpiew na sali „My chcemy Boga“

Należy zawczasu wszystkie szczegóły akademji przewidzieć jak to: a) zieleni, sztandary papieskie i państwowe, obraz Chrystusa-Króla lub inny wizerunek Chrystusa), b) miejsca dla władz i przedstawicieli społeczeństwa, c) porządek na sali i t. d.

7. W tegorocznym święcie należy zwrócić szczególnie uwagę na moment propagandowy: ulotki, afisze, odezwy, nalepki, wydawnictwa. Tego powinno być dużo w każdej parafji. Należy zawczasu sprowadzić konieczne druki. Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej wyda: nalepki, afisze i ulotki po cenach najniższych. Po konieczne druki należy zgłosić się zawczasu. Szczegółowe dane będą podane w m-cu październiku, ale już teraz parafje powinny zamówić ilościowo na ile potrzebują każdego druku: *ile nalepek? — ile afiszów? — ile ulotek?* Zgłoszenia nadsyłać do 1 października r. b. Wilno, Metropolitalna 1. Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej.

8. Każda parafja powinna zorganizować stoisko kolportażowe pism, czasopism i książek katolickich. Stoisko to winno: a) sprzedawać gazety i czasopisma katolickie; b) sprzedawać lub propagować książki katolickie; c) przyjmować prenumeratę na gazety i czasopisma. Szczegółowa instrukcja będzie podana w „Wiadomościach A. K. Archid. Wil.” w m-cu październiku, ale już teraz należy zorganizować ludzi, którzy po otrzymaniu instrukcji natychmiast ją wykonają.

Należy organizować stoiska tak, by one mogły raz na zawsze być czynne, zwłaszcza w niedziele i święta przy każdym kościele.

9. Dla propagandy rzeczowej, ideowej święta Chrystusa-Króla należy już teraz zamówić większą ilość egz. „Ruchu Katolickiego”, organu ogólnopolskiego Akcji Katolickiej, w którym będą gotowe materiały do odczytów i pogadanek.

10. Pamiętać należy, że wszystkie zebrania organizacyj Akcji Katolickiej w m-cu wrześniu należy poświęcić sposobom udziału tych organizacyj w przygotowaniu i przeprowadzeniu święta Chrystusa-Króla, a w m-cu październiku pracy uświadamiającej w myśl wskazówek, podanych na wstępie.

11. Zarządy Parafjalne A. K. już teraz powinny zwracać do Archid. Instytutu A. K. we wszystkich sprawach niniejszą instrukcją nie objętych.

Szczegółowe rozwinięcie instrukcji do praktycznego niezwłocznego zastosowania nastąpi w Nrze 10 za m-c październik „Wiadomości Archid. Akcji Kat.”.

KATOLICKI ZWIĄZEK POLEK (KOBIEC)

INSTRUKCJE ZWIĄZKU.

I. DZIAŁ ORGANIZACYJNY.

Podział pracy. Ponieważ Katolickie Stowarzyszenia Polek powstają w parafjach zarówno wiejskich, jak małomiasteczkowych i miejskich, gdzie różne zupełnie są potrzeby członków i warunki pracy, dlatego też, od m-ca września zaczynając, Związek wprowadza podział, zarówno w programach pracy jak i w instrukcjach swych, na miasto i wieś, co znacznie ułatwi pracę

Stowarzyszeniom. Będziemy więc w każdym dziale dawać wskazówki ogólne, odnoszące się do wszystkich Stowarzyszeń, a wskazówki szczegółowe, odnoszące się do pracy praktycznej podzielimy na: **A.** dla Stowarzyszeń wiejskich i **B.** - dla Stowarzyszeń miejskich.

A. *Wiejskie Stowarzyszenia* nie mogą jeszcze przystąpić do normalnej pracy, bo zajęcia gospodarskie w polu nie są jeszcze ukończone, ale Zarządy już powinny zacząć myśleć w okresie jesienno - zimowym i dokładnie się przygotować, by go jak najlepiej dla pracy kulturalno-oświatowej wykorzystać. Proponujemy więc omówić na zebraniach Zarządu plenarnych, przewodniczących oddziałów i oddziałów następujące 2 bardzo ważne sprawy:

1. Jak prowadzić pracę kulturalno-oświatową w K. S. P.
2. Co może i powinno zrobić K. S. P. w pracy kulturalno-oświatowej dla swojej parafji.

Dla ułatwienia dyskusji podajemy tu krótki jej plan:

1. Omówić sprawę zorganizowania, względnie uporządkowania czytelnia i biblioteki.

a) Czy ma być Stowarzyszeniowa, czy międzystowarzyszeniowa,

b) dostępna dla członków Stowarzyszenia czy dla parafjan,

c) wybrać czytelnianą i bibliotekarkę,

k) ustalić dni i godziny uruchamiania czytelnia i biblioteki,

e) omówić sprawę 1) prenumeraty czasopism (ustalić jakie);
2) powiększenia biblioteki.

2. Omówić sprawę czytelnictwa.

a) czytelnia izbowa,

b) czytania wspólne w Ognisku,

c) kolportaż czasopism.

3. Omówić sprawę kursu dokształcającego dla analfabetek i półanalfabetek.

4. Omówić sprawę pogadarek na zebraniach plenarnych i zebraniach oddziałów (plan).

B. *Miejskie Stowarzyszenia* natomiast mogą i powinny przystąpić już w tym miesiącu do normalnej pracy, dlatego też proponujemy Zarządowi odbyć dwa zebrania i przedyskutować na nich dwa zagadnienia: 1) Cel i zadanie K. S. P. miejskiego, 2) Metody pracy w K. S. P. miejskiem.

Pozatem należy zwołać kolejno zebrania wszystkich sekcji i agend istniejących w Stowarzyszeniu, a także zebranie Zarządu łącznie z kierowniczkami sekcji i agend celem omówienia dokładnego planu pracy w IV kwartale.

Rejestracja Stowarzyszeń. Wiemy już o tem, że każde nowo zakładane Stowarzyszenie musi być przyjęte do Związku i zarejestrowane w odnośnem Starostwie, dlatego też trzeba przesłać do Związku: 1) odpis protokołu zebrania organizacyjnego Stowarzyszenia (oryginał zostaje w aktach Stowarzyszenia) z dokładnym

wykazem członków Zarządu, których musi być koniecznie **6** (należy podać: imię, nazwisko, funkcję, w Zarządzie i miejsce zamieszkania każdej osoby), oraz odpowiednio wypełniony blankiet „zgłoszenie do Związku” (sprowadzić ze Związku) – na podstawie tego Związek zarejestruje Stowarzyszenie w odpowiednim Starostwie i prześle Zarządowi powiadomienie o tem, jak i przyjęcie do Związku. Zwracamy na to uwagę nowopowstających Stowarzyszeń celem uniknięcia niepotrzebnej i długo ciągnącej się korespondencji.

II. PRACA RELIGIJNO - IDEOWA.

8-go września proponujemy Stowarzyszeniom zorganizować „Dzień Matki”. Można to zrobić w formie obchodu, albo tylko w formie uroczystego zebrania, na które wstęp powinien być wolny dla wszystkich. W odpowiedniej pogadance możnaby omówić obowiązki kobiety jako matki, stawiając za wzór Matkę Bożą, a jednocześnie ostrzec przed coraz bardziej rozpowszechniającym się z czasach dzisiejszych przeciwdziałaniu macierzyństwu i zgubnych jego skutkach z punktu widzenia fizycznego i moralnego.

Święto Chrystusa - Króla wypada, jak wiemy, w ostatnią niedzielę października, ale już teraz trzeba się przygotowywać do tej wielkiej uroczystości. Dlatego też należy nawiązać kontakt z innymi organizacjami Akcji Katolickiej zwłaszcza z Zarządem Paraf. Ak. Kat. i wspólnymi siłami zabrać się do pracy, by uroczystość ta poruszyła całą parafję i wypadła jak najokazalej dokładne wskazówki będą podane w dziale Instytutu.

A. Wiejskie Stowarzyszenia niech zwrócą baczną uwagę na działalność sekcji, czy Kół Eucharystycznych i na rozwój Żywego Różańca, bo wszak zbliża się miesiąc M. B. Różańcowej i trzeba starać się powiększyć liczbę gorliwych jej czcicielek. A niech też pamiętają o organizowaniu naszej stowarzyszeniowej pielgrzymki na Jasną Górę 5-6 listopada, bo w dniu tym Katolickie Stowarzyszenia Polek z całej Polski spotkają się tam u stóp Matki Najśw.

B. Stowarzyszenia miejskie mają dużo do zrobienia.

Na pierwszy plan wysuwamy czytelnictwo.

Trzeba opracować wykaz czasopism religijnych najrozmaitszych: naukowych i popularnych, zdobyć numery okazowe, zapoznać się z nimi i poczynić starania do zdobycia funduszków na zorganizowanie czytelni albo tylko dla Stowarzyszenia, albo też parafjalnej pod opieką i kierownictwem naszego Stowarzyszenia.

Gdyby z tem były trudności, to trzeba zebrać informacje o pismach religijnych prenumerowanych przez parafjan i zorganizować wymianę czasopism.

Trzeba też zajrzeć i do biblioteki i zrewidować dział książek religijnych, opracować wzorowy katalog biblioteki religijnej

z uwzględnieniem poziomu umysłowego i wieku czytelników i przystąpić do stopniowego kompletowania działu religijnego, wynikiem czego będzie z czasem powstanie biblioteki religijnej, która obsłuży całą parafję.

Dalszą rzeczą byłoby zebrać dane o parafjalnych organizacjach religijnych i podzielić pracę w nich pomiędzy członków K. S. P., w ten sposób, by każda z nas miała sobie powierzona jakąś ściśle określoną pracę, za którą byłaby odpowiedzialna, np. zebranie zelatorek Żywego Różańca, zebranie Róż, Krucjatę Eucharystyczną dziatwy, Tercjarstwo, Apostolstwo Modlitwy i t. p. Dana osoba czuwałaby nad zebraniem powierzonych sobie organizacji, a przez bliższy kontakt z jej członkami mogłaby wywrzeć wielki wpływ i przyczynić się niemało do lepszego rozwoju danej organizacji.

Zachęcamy bardzo Stowarzyszenia do wprowadzenia na zebrania plenarne *działu aktualnych zagadnień religijnych*. Należy powierzyć ten dział jednej, lub 2 osobom, które miałyby za zadanie przygotować na każde zebranie plenarne krótkie sprawozdania z najważniejszych wydarzeń z dziedziny życia religijnego na całym świecie—trzebaby tu posługiwać się dostępną dla nas prasą codzienną i komunikatami Katolickiej Agencji Prasowej.

Dalej dla pogłębiania i rozszerzania naszej znajomości nauki katolickiej należałoby zorganizować sekcję, składającą się chociażby tylko z paru osób, któreby się zajęły opracowywaniem i rozpowszechnianiem znajomości encyklik papieskich w formie popularnych pogadarek informacyjnych o ich treści. W następnych numerach „Wiadomości” będziemy podawali kolejno nazwy encyklik, z którymi trzeba się bliżej zapoznać—narazie zalecamy zajęcie się ostatnią encykliką „Caritate Christi” o istocie miłosierdzia chrześcijańskiego.

Ponadto należałoby się zastanowić nad poważnym *studjum akcji Katolickiej*—możnaby to zrobić w formie odpowiedniej sekcji, lub też w formie cyklicznych referatów czy pogadarek; jako podstawowe dziełko bardzo dostępne i ze względu na treść i na cenę proponujemy ks. Kaczmarka „Podstawy i organizacja Akcji Katolickiej”, które nabyć można w Związku za 1 zł. 50 gr.

Zadaniem naszym jest zapoznać się dokładnie z poszczególnymi zagadnieniami i rozpowszechniać je, popularyzować.

III. PRACA KULTURALNO-OŚWIATOWA.

Pogadanki na zebraniach plenarnych możnaby w tym miesiącu poświęcić zagadnieniom macierzyństwa i w związku z postacią św. Moniki - patronki matek omówić obowiązki matki chrześcijańskiej.

B. Stowarzyszenia miejskie mają szerokie pole działania. I w tym dziale, jak w innych, praca rozpada się na 2 części: dla siebie i dla innych.

Dla pogłębiania swej własnej wiedzy rzucamy projekt wprowadzenia na zebrania plenarne obok pogadank działu aktualnych zagadnień kulturalno-oświatowych, najlepiej byłoby podzielić między członków Stowarzyszenia poszczególne zagadnienia, jak np.: nauka, literatura, sztuka, wychowanie, życie towarzyskie i t. p. celem śledzenia ich rozwoju w pracy i w życiu i referowanie wyników obserwacji—chodzi bowiem o zapoznanie się z temi zagadnieniami i przedyskutowanie ich z punktu widzenia nauki Kościoła Katolickiego.

Drugim specjalnie ważnym i aktualnym zagadnieniem jest kwestja wychowania i dlatego zachęcamy bardzo do zorganizowania specjalnej *sekcji zagadnień wychowawczych*, któraby się zapoznała ze współczesnymi metodami wychowawczymi i przedyskutowała je z punktu widzenia nauki Kościoła—a pomocą byłaby tu encyklika Ojca Św. o wychowaniu młodzieży.

Praca dla innych skupiłaby się około uporządkowania względnie zorganizowania czytelnictwa w parafji (czytelnia i biblioteka tak jak czytelnictwo religijne) uruchomienia stałej sieci kolportażowej, któraby dotarła do każdego domu na terenie parafji, zorganizowania kursu doksztalającego dla kobiet - analfabetek, oraz cyklu popularnych pogadank świątecznych na tematy aktualne i praktyczne.

IV. PRACA SPOŁECZNO-CHARYTATYWNA.

A. **Komitet rodzicielski** trzeba koniecznie zorganizować już w tym miesiącu, a wybrać do niego osoby najdzielniejsze, żeby z obowiązków swoich dobrze się wywiązały. Pierwszym jego obowiązkiem byłoby zorganizowanie pomocy biednym dzieciom celem zaopatrzenia ich w najniezbędniejsze przedmioty potrzebne do nauki, pozatem musiałby się on zainteresować i zaopiekować organizacjami szkolnymi celem współpracy z dziećmi.

Sekcja miłosierdzia niech już teraz zabiera się do robienia wykazu osób, które będą potrzebowały wsparcia i przystąpi do gromadzenia zapasów dla potrzebujących.

B. (miasto). **Sekcja teoretycznych zagadnień społecznych** byłaby tu bardzo pożyteczna, gdyż zajęłaby się przedyskutowaniem najrozmaitszych zagadnień społecznych z punktu widzenia katolickiego celem wytknięcia sobie drogi do pracy praktycznej, a ta ostatnia poszłaby po linii następującej:

Organizacje na terenie parafji. Jest ich zazwyczaj dużo i są one bardzo rozmaite: religijne, społeczne, zawodowe -- trzeba zebrać informacje o wszystkich jakiegokolwiek na terenie parafji istnieją, i postarać się zaznajomić z nimi, z ich ideologją i działalnością, a potem nawiązać z nimi kontakt, w miarę możliwości wejść do nich, by im nadawać ton katolicki.

Działwa i młodzież oczekuje od nas współpracy i tego terenu zaniedbać nam nie wolno, jeśli dbamy o dobrą przyszłość naszego społeczeństwa -na to czas znaleźć musimy. A więc pierwsza rzecz to młodzież szkolna, jeśli istnieją na terenie parafji naszej szkoły

to obowiązkiem naszym będzie troska o dobrze funkcjonujące Komitety Rodzicielskie, nawiązanie kontaktu z ks. ks. Prefektami i przyjęcia im z pomocą w organizowaniu i prowadzeniu stowarzyszeń dziecięcych.

Dziatewa opuszczona, wałęsająca się po ulicach bez celu i opieki, głodna i oberwana czeka na nas, czeka pomocy materialnej i moralnej, czeka serca, możliwości spędzenia kilku bodaj jasnych chwil, gdzieby się mogły poczuć dziećmi, w całej pełni tego słowa—pomyślmy o tem.

Kobiety też potrzebują organizowania ich i zajęcia się niemi. Na I plan wysuwamy Stowarzyszenia Matek Chrześcijańskich, które już mają za sobą długoletnią tradycję i praktykę.

Organizacje zawodowe te wszak też czekają na pomoc z naszej strony—służba domowa, robotnice fabryczne, rzemieślniczki, pracownice przemysłu i handlu—trzeba się niemi zainteresować, nawiązać z niemi kontakt, postarać się zorganizować je, dać im oparcie o organizację, która potrafi przyjść im z pomocą w ich życiu zawodowym i towarzyskiem, a ochroni od zgubnych wpływów i niebezpieczeństw zewsząd czyhających.

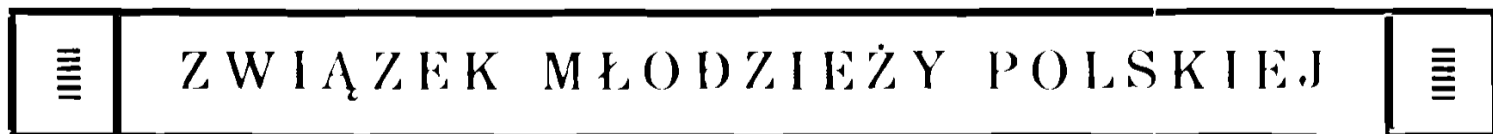
V. PRACA GOSPODARCZO-ROLNICZA.

A. (wieś). **Konkursy rolnicze** to nasza troska największa w tym miesiącu niech Zarządy dopilnują, by każde Stowarzyszenie zorganizowało chociaż jeden zespół konkursowy i przesłało wykaz uczestniczek z podaniem tematu do Związku (Instrukcje patrz w poprzednim numerze „Wiadomości“).

Gazeta Gospodarska—oto czasopismo rolnicze, które zawiera specjalny dodatek dla Gospodyń wiejskich, bogato zaopatrzonej w praktyczne wskazówki dotyczące pracy kobiety na wsi—przyda się nam bardzo w naszej pracy—kosztuje tylko 3 złote kwartalnie adres: Warszawa, ul. Kopernika 30, pokój 39.

B. **Kurs gospodarstwa** kobiecego przydałby się bardzo dla gospodyń miejskich, może udałoby się nam takowy zorganizować—chociażby tygodniowy tylko.

A higiena?—postarajmy się zapoznać z warunkami mieszkaniowo-higienicznymi w naszej parafji i w miarę możliwości naprawiać braki a może zorganizujemy cykl pogadanek z dziedziny higieny—tyle tam jest do powiedzenia.

I. DZIAŁ OGÓLNO-ORGANIZACYJNY.

Rejonowy zlot S. M. P. w Turośni Kościelnej. W dniu 31 lipca b. r. odbył się w Turośni Kościelnej Zlot S. M. P. Na Zlot ten przybyło z górą 300 druchen i druhów. Rozpoczął się Zlot Mszą Św. recytowaną o godz. 9-ej podczas której młodzież przystępowała do Komunii Św.

O godz. 11 II Sekretarz Generalny Wil. Związku Młodz. Pol. p. K. Jędrychowski dokonał przeglądu, poczem młodzież na czele 9-oma sztandarami udała się na uroczystą Sumę odprawioną na cmentarzu przez Ks. Prob. Piotra Niewiarowskiego. Kazanie o rodzinie przepięknie powiedział Ks. Dziekan A. Chodyko. Po Nieszporach uroczystych, w których brała również zgromadzona młodzież udział, odbyła się Akademia Złotowa na placu przed prawie wybudowanym już wspaniałym „Domem Katolickim”. Akademię zagał miejscowy Protektor S. M. P. Ks. Prob. J. Wołejko niestrudzony pracownik na niwie Akcji Katolickiej, prosząc na przewodniczącego Prezesa Patronatu pow. S. M. P. Ks. Dziekana A. Chodykę. Do Prezydium przewodniczący powołał obecne duchowieństwo, przedstawicieli Patronatów i Młodzieży.

Program Akademii został wypełniony szeregiem pieśni, odśpiewanych przez chór S. M. P. Turośni kościelnej, deklamacjami wygłoszonymi przez miejscowych członków S. M. P. oraz referatem wygłoszonym przez II Sekretarza Generalnego.

Po wzniesieniu okrzyków na cześć Ojca Św., Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Protektora Związku J. E. Ks. Arcybiskupa Metropolity, przewodniczący zakończył Akademię.

Po odśpiewaniu hymnu S. M. P. „Hej do apelu” odbyła się defilada, a następnie skromna herbatka, podczas której poszczególne S. M. P. dawały urozmaicenia w formie śpiewów, monologów i t. p. Zawody w siatkówkę zakończyły uroczystości Złotowe.

Zaznaczyć należy, że jest to już drugi Złot Rejonowy w pow. Białostockim, pierwszy bowiem odbył się w Goniądzu w dniu 13.VI. b. r.

Rejonowy zlot S. M. P. w Goniądzu. Dnia 13 czerwca r. b. odbył się w Goniądzu (pow. białostocki) rejonowy zlot S. M. P. z części powiatu. Na zlot przybyło około 500 druchen i druhów, w karnych szeregach wykazując znaczną tężyznę organizacyjną. Złot, dzięki Patronatowi na czele z P.W. Ks. Proboszczem Andrukonisem i Zarządami S. M. P., przeprowadzony został sprawnie, w dobrej formie i wspaniałym młodzieńczym nastroju przy bardzo znacznym wyrobieniu ideowym młodzieży.

Rejonowy Złot S. M. P. w Białymstoku. Dnia 14 sierpnia r. b. odbył się w Białymstoku rejonowy Złot S. M. P. z pobliskich niektórych parafij. Przybyło na Złot 271 druchen i druhów. Po zbiórce przy „Ognisku” S. M. P. parafji św. Rocha młodzież udała się do Fary, gdzie nabożeństwo celebrował Ks. Dziekan A. Chodyko, a okolicznościowe podniosłe kazanie wygłosił Dyrektor Archidiecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej Ks. Franciszek Kafarski, specjalnie z Wilna przybyły. O godz. 12-tej w Sali Chrześc. Związków Zawodowych odbyła się Akademia złotowa. Zebrani wysłali depezę hołdowniczą do J. E. Ks. Arcybiskupa Romualda Jałbrzykowskiego, Metropolity Wileńskiego, który niebawem telegraficznie odpowiedział, błogostawiając Złot. Młodzież entuzjastycznie przyjęła odpowiedź Ekscelencji. W go-

dzinach popołudniowych odbyła się wspólna herbatka przy „Ognisku“ S. M. P. par. Św. Rocha, podczas której śpiewom, deklamacjom, popisom akrobatów naszych i t. d. nie było końca. Rozegrano parę meczów siatkówki. Nastrój młodzieży, radosny, entuzjastyczny. Tak bawią się S. M. P.!

Inne S. M. P. niech idą pięknym śladem białostockich Druhów i Druchen!

Rejonowy Zlot S. M. P. w Krzemienicy. W dniu 18 sierpnia w Krzemienicy (pow. Wołkowyski) odbył się rejonowy Zlot S. M. P. z pobliskich miejscowości. Na zlot przybyło przeszło 300 Druchen i Druhów. Już w przeddzień Zlotu było gwarno w miasteczku, przybyła bowiem młodzież z dwóch Wołkowysków, z C. i M., potem z Piasków i t. d. Rano o godz. 9 na Mszy św. celebrowanej przez Ks. Proboszcza A. Zienkiewicza Protektora S. M. P. młodzież przystąpiła do Komunii św. Obrady zlotowe odbyły się na cmentarzu kościelnym, które zagał Protektor miejscowego S. M. P. Ks. Proboszcz J. Malinowski. Pod przewodnictwem Ks. Proboszcza Wł. Biernackiego Protektora S.M.P. w Międzyrzeczu do stołu prezydjalnego zasiadli dwaj gospodarze z paraf. Krzemienieckiej, oraz przedstawiciele każdego S. M. P., które na Zlot przybyło. Po referacie została wysłana depesza do J. E. Ks. Arcybiskupa - Metropolity Wileńskiego, a szereg deklamacyj i śpiewów uzupełniły podniosły moment akademii zlotowej, której pięknym wyrazem są trzy krótkie jędrne, treściwe rezolucje.

„1. Młodzież pozaszkolna, skupiona w Stowarzyszeniach Młodzieży Polskiej, zebrana na Zlocie rejonowym w Krzemienicy postanawia ze wszystkich sił swoich młodzieńczych całą duszą trzymać się Krzyża Chrystusa Pana i Królestwo Jego Boże szerzyć w sobie, wśród siebie i w społeczeństwie.

2. Pracą nad sobą i cnotą w części dźwigać zastępy młodzieży, która jeszcze nie znalazła i nie uznała Chrystusa za swego Wodza i Króla, ażeby temsamem przybliżyć Królestwo Boże na ziemi wśród młodzieży.

3. Pamiętając na słowa hymnu naszego jako dzieci Ukochanej Ojczyzny - Polski nie ustaniemy w pracy tak długo, dopóki nie ujrzymy swej Matki - Ojczyzny Szczęśliwą i Bogu miłą“.

Wieczorem przedstawienie, a potem wspólny posiłek i zabawa uzupełniły program Zlotu. W trakcie Zlotu telegraficznie J. E. Ks. Arcybiskup - Metropolita Wileński nadesłał błogosławieństwo uczestnikom Zlotu. Depeszę od Ekscelencji powitała młodzież z entuzjazmem stwierdzając szczerze przywiązanie do Kościoła. Zlot wykazał, że młodzież w S. M. P. to już nie tylko karna organizacyjnie, lecz mocna duchem gromada młodych katolików wszystkich stanów i zawodów.

Dwa nowe zloty rejonowe! Na dzień 4 września r. b. zapowiedziany jest zlot rejonowy z parafji Ławaryszki pow. Wil.-Trocki, gdzie jest 5 S. M. P. męskich i 5 S. M. P. żeńskich. Na Zlot ten przybędą także S. M. P. z okolicznych, pobliskich miejscowości.

Zlot organizowany jest przez Patronat S. M. P. par. Ławaryszki z okazji poświęcenia sztandarów.

Na dzień 17 i 18 września r. b. zapowiedziany zlot rejonowy z par. Łuczaj (pow. postawski). Tam też bardzo pięknie rozwija się praca S. M. P.

Niech inne S. M. P. biorą przykład z ruchliwości bratnich organizacyj i dobrze się przygotowują do występów na zewnątrz, jeżeli nie w tym roku — to w przyszłym!

II. DZIAŁ RELIGIJNY.

Przed Świętem Chrystusa-Króla. Rokrocznie organizacje Akcji Katolickiej na całym świecie w ostatnią niedzielę października obchodzą Święto Chrystusa-Króla. W roku bieżącym przypada ono na dzień 30 października. W całej Polsce obchodzone jest święto Akcji Katolickiej pod hasłem: *„Walka z bezwstydem i pornogafją w piśmie i obrazku!”* Do Święta tego wszystkie S. M. P. muszą się przygotować jaknajgorliwiej, bo któż jak nie młodzież ma odważnie i energicznie zwalczać wszelki brud i niemoralność! Nam orlich trzeba wzlotów wśród czystej atmosfery! Niech wszystkie Zarządy S. M. P. w ścisłej współpracy z Parafjalnym Zarządem Akcji Katolickiej pracują nad dobrem zorganizowaniem Święta, by ono było silnem echem czystości chrześcijańskiej, posiewem dobra i postrachem zła. Na najbliższym zebraniu Zarządu S. M. P. należy jako jeden z punktów porządku dziennego omówić sprawę udziału S. M. P. przy organizowaniu Święta Chrystusa-Króla.

III. DZIAŁ KULTURALNO - OŚWIATOWY.

Czy jesteśmy wielką potęgą? Nasza centrala wykończyła już ogólnopolskie sprawozdanie S. M. P. za rok 1931. I oto buchnęła po Polsce wieść: *„Przekroczyliśmy liczbę 200.000 członków!”*

Ten okrzyk przeleciał przez cały kraj ale teraz po ochłonięciu z pierwszej radości — zastanówmy się w skupieniu nad następującym faktem:

Druchen jest 90.560.	nakład Młodej Polki wynosił w grudniu 1931 r.	34.000.
Druhów „ 96.666,	„ Przyjaciela Młodzieży wynosił w grudniu 1931 r.	21.000.
S. M. P. „ 6.285,	„ Kierownika wynosił w grudniu 1931 r.	4.000.

Co sądzić o tych cyfrach? Że są tragiczne! Gdyby każda druchna otrzymywała Młodą Polkę nakład jej powinien wynosić 90.560, a Przyjaciel powinien wychodzić w nakładzie 96.666 egzemplarzy! A gdyby każde S. M. P. abonowało po 2 egz. Kierownika (tak, jak to uchwaliliśmy), to nakład jego powinien sięgać 12.570 egz.!

Czyja to wina, że tak nie jest? Że pisma nasze nie mogą się rozwinąć wskutek niedostatecznego nakładu? Pytamy: Czyja to wina?

Nie chcemy wskazywać palcem na te opieszale zarządy, które przez brak sprężystości i zrozumienia dla własnej prasy tamują rozwój naszych gazet. Faktem jest jednak, że trzeba raz z tem skończyć.

Mamy 223.611 członków. Chcemy mieć przeszło 200.000 nakładu naszych pism. Chcemy koniecznie pełnego, 100%-wego abonamentu dla naszych gazet.

Trzeci kwartał się zbliża. Zarządy! Musimy teraz sprawę tę ruszyć z miejsca. Te cyfry ze sprawozdania nauczyły nas bardzo wiele! Wyślijcie natychmiast zamówienie do „Ostoi“ na trzeci kwartał. Zaabonujcie dla każdej druchny Młodą Polkę, dla każdego druha Przyjaciela, a dla każdego S. M. P. przynajmniej 2 egzemplarze Kierownika.

Związkowa Szkoła Zawodowo-Dokształcająca. Związek Młodzieży Polskiej powiadamia Stowarzyszenia Żeńskie, iż Szkoła Zawodowo-Dokształcająca im. św. Teresy założona przez Związek w r. 1925-26, przyjmuje zapisy uczenie we własnym lokalu przy ul. Uniwersyteckiej 9-10 w godz. 18-20. Zajęcia w Szkole odbywają się w godzinach od 18-21 codziennie prócz sobót. Wykładane są następujące przedmioty: religja, jęz. polski, rachunki zwykłe i handlowe, buhalteria, korespondencja handlowa, geografja ogólna i gospodarcza Polski, nauka obywatelstwa, rysunek zawodowy, krój i szycie. Prócz tego jest uruchomiony dział odzieżowy w godzinach rannych od 8-15 obejmujący krój, modelowanie i szycie. Pracownia przyjmuje wszelkie zamówienia w zakresie bielizniarstwa, krawiecczyzny i czapnictwa. Opłata za naukę w szkole wynosi 3 zł. miesięcznie, a za naukę szycia i kroju 5 zł. miesięcznie. Związek zachęca druchny do zapisywania się do wymienionej szkoły, kurs nauki w której trwa 3 lata, zaś na kurs I są przyjmowane uczennice ze świadectwem ukończenia 4 odz. Szkoły Powsz. Po ukończeniu wydawane są świadectwa równoważne ze świadectwami ukończenia Publicznych Szkół Zaw. Dokształcających. Druchny korzystajcie!

Kółko Abstynenckie. 1. W programie pracy na okres zimowy musimy ustalić, co należy zrobić w sprawie trzeźwości. Może postarać się o inną salę, aby nie odbywać zebrań w karczmie? Może sprowadzić na dobrą drogę i pozyskać do S. M. P. jakiego młodzieńca-kolegę, który się rozpija i nie należy do organizacji? Wiele innych rzeczy możemy dokonać — zależnie od tego, co się dzieje w danej miejscowości. Pomyślmy o tem! W każdej zaś miejscowości pamiętać musimy o urządzeniu Tygodnia Propagandy Trzeźwości (od 1-8 lutego). Należy również uchwalić, kiedy i jakie deklamacje, monologi i inne utwory z dziedziny przeciwalkoholowej będą wygłaszane na zebraniach plenarnych (czerpać z książek: „Nasz wróg“ P. Wężyk, „Precz z wódką“ Radyma oraz z „Przyjaciela Trzeźwości“), kiedy odbędzie się wieczornica

przeciwalkoholowa i t. d. (materiały na wieczornicę również w powyższych książkach).

2. Najlepiej uchwalmy odrazu na posiedzeniu zarządowem, że wszystkie zabawy, obchody, uroczystości i wogóle całe życie organizacyjne stowarzyszenia w półroczu zimowym odbywać się będzie bez alkoholu.

3. Rozpowszechniajmy napoje bezalkoholowe! Jest to bardzo ważny środek w walce z pijaństwem. Zwłaszcza druchny niech się uczą, jak wyrabiać w domu napoje bezalkoholowe. W tym celu niechaj się zwróćą do szkół gospodarczych, kół włościanek i podobnych organizacji, aby w urządzanych przez siebie kursach gospodarstwa domowego uwzględniały również naukę wyrobu takich napojów.

4. Młodzież zorganizowana winna zająć się młodzieżą, która chodzi luzem i rozpija się: ratujmy naszych rówieśników!

5. Wreszcie postanówmy założyć u siebie w nadchodzącem półroczu kółko abstynenckie lub conajmniej „Złotą Księgę”. Pamiętajmy o tem przy uchwalaniu programu pracy!

Wycieczka S. M. P. z Wilna do Mickun. Dnia 7 sierpnia b. r. odbyła się wycieczka do Mickun S. M. P. z m. Wilna jak również okolicznych miejscowości, a mianowicie: S. M. P. El. Orzeszkowej, im. Dąbrówki, im. Król. Jadwigi, im. W. Małczewskiej, im. św. Alojzego i Tadeusza Kościuszki, z okolic: N. Wilejka, Grygajcie, Żwirble Dolne, Hajduny, Kowalczuki, Kiena Panińska, Pietruliszki, Osiniki. O godz. 9-tej Dyrektor Związku Mł. Pol. w Wilnie Ks. Bolesław Maciejowski odprawił Mszę św. w miejscowym kościele podczas której młodzież śpiewała pieśni religijne. Po Mszy św. wszyscy udali się na czele z przedstawicielami Zw. Młodz. Pol. na Plac Sportowy gdzie również przybyli licznie zaproszeni goście. Na placu odbyły się gry, zabawy przy dźwiękach orkiestry S. M. P. w Hajdunach. Na zakończenie Druchny i Druhowie odśpiewali „Hej do Apelu”, po serdecznem pożegnaniu wszyscy ruszyli do swoich siedzib. Choć pogoda nie sprzyjała—to jednak młodzież zadowolona ze śpiewem opuściła Mickuny.

IV. DZIAŁ PRZYSPOSOBIENIA ROLNICZEGO.

1. **Uzupełnienie wykazów zgłoszonych zespołów do konkursów rolniczych na r. 1932.**

a) **S. M. P. w Lyntupach pow. Święciański:**

1) w uprawie buraków pastewnych 1 zesp. 8 ucz.

2) w uprawie kukurydzy 1 zesp. 6 ucz.

3) w uprawie ogródków warzywnych 1 zesp. 6 ucz.

b) **S. M. P. w Krynkach pow. Grodzieński**

1) ogródki kwiatowe 1 zesp. 10 uczestników.

Wyżej wykazane zespoły konkursowe normalnie pracują w r. b. na równi z innemi. W poprzednich wykazach nie zostały wymienione z przyczyn technicznych.

II. **Lustracje.** Druga lustracja prac konkursowych S. M. P. została dokonana w miesiącach lipcu i sierpniu r. b. Druga

lustracja podobnie jak i pierwsza, została dokonana częściowo przez personel fachowy organizacji rolniczych i samorządów powiatowych. W znacznej zaś części przez personel Związku Młodzieży Polskiej.

Pan agronom Władysław Choromański, współpracownik Związku Mł. Polskiej — w miesiącach czerwcu i lipcu r. b. dokonał lustracji prac konkursowych S. M. P. na terenie powiatów: Dziśnieńskiego, Wileńskiego i Mołodeczańskiego, oraz częściowo na terenie powiatu Wileńsko-Trockiego. W S. M. P. na terenie powiatów Lidzkiego i Wołożyńskiego — także lustracja zostanie dokonana w pierwszej połowie września r. b.

III. **Inspekcje.** Referent przysposobienia rolniczego Związku p. Leonard Dyakowski, w dniu 14 i 15 sierpnia r. b. dokonał inspekcji S. M. P. położonych w gm. solskiej, graużyskiej pow. Oszmiańskiego i w obrębie miasta Oszmiany.

Pozatem były dokonywane inspekcje S. M. P. na terenie całego Związku Młodzieży Polskiej.

IV. **Dwa ważne zadania!** Przed każdym bez wyjątku Zarząd S. M. P. dziś są dwa, bardzo ważne zadania, a mianowicie:
1) *Zakończenie Konkursów rolniczych w roku bieżącym i*
2) *Zorganizowanie zespołów konkursowych do pracy na rok przyszły 1933.*

Na te zadania winna być zwrócona myśl Zarządów i młodzieży stowarzyszonej.

Oba te zadania winny być traktowane jednakowo i równocześnie.

Zakończeniem prac tegorocznych w konkursach rolniczych będą wystawy konkursowe, które rozpoczną się około 15 października r. b.

Natomiast — zgłoszenia do konkursów rolniczych na rok przyszły 1933, — winny być nadsyłane do Związku Młodzieży Polskiej w Wilnie — w nieprzekraczalnych terminach — do dnia 15 października r. b.

Wobec tego, Zarządy S. M. P., po uprzednim porozumieniu się z patronatami, na najbliższym zebraniu Zarządu i plenarnem:

- a) Omówią sprawy wzięcia udziału w akcji konkursowej w roku przyszłym;
- b) Określą tematy konkursowe, które Stowarzyszenie będzie uprawiać w konkursach rolniczych;
- c) Zorganizują zespoły konkursowe;
- d) Odeślą do Związku wykazy imienne młodzieży stowarzyszonej, zgłoszonej do konkursów rolniczych na rok przyszły.

Dotychczas brak jest danych jakie tematy konkursowe zostały ustalone przez wojewódzkie komisje przysposobienia rolniczego na rok przyszły. Jednakże ta okoliczność nie może stanowić żadnych przeszkód w organizowaniu zespołów konkursowych, wyborze tematów i rozpoczęcia prac wstępnych, przygotowawczych w konkursach rolniczych.

Wynika to stąd, że zasadniczymi tematami w konkursach

rolniczych na rok przyszły, niewątpliwie pozostają tematy prowadzone w roku bieżącym.

Jest to: uprawa ziemniaków, buraków pastewnych, marchwi pastewnej, kapusty, *ogródki warzywne*, *ogródki kwiatowe*, uprawa łąk, wychów kur, królików, prosiąt i gęsi.

O ile jakiegokolwiek S. M. P. ze względu na miejscowe warunki i potrzeby gospodarcze — obierze do konkursu temat nie wymieniony wyżej, jak pielęgnacja drzew owocowych, uprawa lnu i t. p., będzie to wskaźnikiem dla komitetów p. r., że życie wymaga zwrócenia uwagi na te właśnie tematy konkursowe, które wymagają rychłego wprowadzenia w życie.

Techniczna strona prac konkursowych pozostaje również bez zmian z tem jedynie zastrzeżeniem, że z każdym rokiem pracy należy doskonalić się w szczegółach pracy, a mianowicie:

1) *Rozmiar pól konkursowych winien wynosić*: do uprawy ziemniaków, buraków i marchwi pastewnych — 200 metrów kwadratowych (dla województwa Białostockiego — 250 m.²), do kapusty 100 m.², *ogródki warzywne* 160 m.², *ogródki kwiatowe* obszar dowolny, *pólka do uprawy mieszanek* — 500 m.², lecz należy zwrócić uwagę by rozmiar tych pól był ścisły; by każde pólko wynosiło tyle, ile wymaga instrukcja konkursowa. W tematach hodowlanych — każda uczestniczka lub uczestnik konkursów otrzymuje: 15 jaj wylęgowych — do konkursu wychowu kur lub gęsi, gniazdo królików składające się z samiczki i samca lub jedno prosię.

2) *Skład zespołu konkursowego stanowi od 8 do 10 osób młodzieży stowarzyszonej*; trzeba jednak zwrócić uwagę, że przy organizowaniu zespołów konkursowych, zespół winien składać się nie mniej, jak z dziesięciu młodzieży celem uniknięcia zdekompilowania zespołu wrazie ubycia z zespołu jednej lub dwóch osób w ciągu okresu pracy konkursowej.

3) Przy organizowaniu zespołów — należy mieć na względzie możliwie *większe skupienie uczestników danego zespołu*. Należy dążyć by uczestnicy danego zespołu byli możliwie blisko od siebie zamieszkali. Będzie to ułatwieniem dla przodowniczki lub przodownika zespołu dla dopilnowania pracy każdego uczestnika zespołu, będzie to również ułatwieniem dla patronatu, Zarządu i lustratora — jak również dla wspólnych wewnętrznych lustracji samego zespołu.

4) przy ewentualnym wyborze tematu uprawowego, szczególnie przy obraniu tematów — uprawy buraków, marchwi, kapusty, *należy niezwłocznie wybrać miejsce odpowiednie i wymierzyć pólko konkursowe — jak podano w punkcie 1 i dokonać podorywki*.

Są to wytyczne do należytego zorganizowania zespołów konkurs. do pracy na rok następny, jeżeli chodzi o stronę techniczną.

Niewątpliwie, że przy rozpoczynaniu prac konkursowych, należy uwzględnić i to w pierwszym stopniu, kwestje potrzeby i sposobu osiągnięcia w krótkim czasie możliwie więcej wiedzy z dziedziny rolnictwa.

Biorąc pod uwagę, że okres przebywania w wieku młodzieńczym w S. M. P. jest stosunkowo krótki, należy dążyć, by w tym okresie każda Drużna i każdy Druh nauczyli się dobrze uprawiać te chociażby tematy konkursowe, jakie zostały przyjęte. O ile powiedzmy, zespół konkursowy uprawiał buraki pastewne w ciągu dwóch lat, niewątpliwie umie je uprawiać. Ten zespół ma obowiązek dla własnego dobra uprawiać buraki pastewne w swoich gospodarstwach w dalszym ciągu, jako roślinę pożyteczną; zaś w konkursach uprawiać nowy temat, by nauczyć się innych rzeczy.

To, zresztą, tak jak w szkole; za pewien okres czasu obowiązkowym jest przestudjować pewną ilość przedmiotów według określonego programu.

W konkursach rolniczych wchodzi w grę jeszcze inna ważna sprawa, mianowicie, kwestja płodozmianu — po burakach pastewnych dobrze jest sadzić kapustę, już temat sam przez się naprasza się. Uprawa ogródków warzywnych ma wielkie znaczenie z punktu widzenia dobrobytu i estetyki, a ten temat jest dopiero zapoczątkowany. Należy zwrócić szczególniejszą uwagę na konkursy hodowlane: kury, króliki, prosięta. Nie wszędzie odpowiednie są warunki do wychowu gęsi.

Trudno, bo trudno jest dotychczas z zaopatrzeniem zespołów konkursowych w materiały hodowlane, jednakże musimy te trudności przezwyciężyć.

Materiał wylęgowy kur rasowych już mamy zapewniony pierwszorzędnego gatunku i nie drogo. Króliki należy nabywać w okresie jesiennym, młode. Z każdym rokiem, w miarę rozpowszechniania rasowych kur, królików i innych zwierząt domowych w S. M. P., wytworzymy źródła nabycia tych materiałów w swojej własnej organizacji.

V. Przygotować się do wystaw! Równolegle z powyższem, należy odpowiednio przygotować się do wystaw konkursowych, organizowanych przez powiatowe komisje p. r., jak również ułożyć program wystaw lokalnych, w swoim „Ognisku” stowarzyszeniowym.

Przy omawianiu wystaw konkursowych należy zwrócić szczególniejszą uwagę na następujące:

1) należyte przygotowanie się do egzaminów na wystawach rejonowych i powiatowych;

2) gremjalny udział młodzieży Stowarzyszeniowej w wystawach;

3) najbardziej estetyczny (ładny) wygląd zespołów i uczestników S.M.P. na wystawach.

Równolegle z innemi pracami, ten właśnie okres przed wystawami, poświęćcie pracy dla pogłębienia zasobu wiedzy teoretycznej z dziedziny przysposobienia rolniczego, abyście stanowili chlubę społeczeństwa i mieli sami dla siebie trwałe pożytki.

Zbliża się czas zbiorów plonów i pól konkursowych. Instruktor powiatowy S. M. P. względnie powiatowy Komitet p. r.

powiadomi o terminie zbiorów i nadesłania protokołów zbioru. Jednak należy do tego przygotować się w ten sposób, aby szybko wykonać i na czas odesłać protokoły.

Wszystkie bez wyjątku zespoły konkursowe winny brać udział w wystawach rejonowych, co do miejsca i terminu których otrzymanie powiadomienie.

Już czas jest obmyśleć w Stowarzyszeniu sposób możliwie najbardziej ładnego udekorowania swoich stoisk na wystawie; wzorów tego nie mało macie z lat ubiegłych. Piękno S. M. P. poczynając od uniformów Młodzieży Stowarzyszonej (szczególnie Druchen) i kończąc na dekoracji stoisk zespołów poszczególnych S. M. P. i uczestników konkursów, zwracało powszechną uwagę i budziło zachwyty.

Gdzie są S. M. P. — tam winno być ładnie.

VI. Pamiętać o naszym konkursie kukurydzianym! Naczelnym tematem w konkursach rolniczych na rok przyszły w S. M. P. pozostaje uprawa kukurydzy „wczesnej Bydgoskiej“.

Związek Mł. Pol. niżej podaje do wiadomości i stosowania się okólnik Zjednoczenia Mł. Pol., dotyczący konkursów kukurydzianych.

„Konkurs kukurydziany:

Niniejszem ogłaszamy konkurs kukurydz. odmiany „wczesna Bydgoska“ na rok 1933 na warunkach podanych w regulaminie konkursów p. r., wydanych przez Zjednoczenie Mł. Pol. w roku 1931 z tem że:

a) warunki konkursu w zjednoczeniu zostaną ogłoszone później, po ich opracowaniu i uwzględnieniu z członkami sądu konkursowego;

b) nagrody będą przyznane w miarę zdobycia funduszków na ten cel, względnie rzeczowych nagród.

Obecny kryzys, wstrzymanie przez Ministerstwo Rolnictwa subwencji na akcję p. r., wymagają tem więcej jak najintensywniejszej propagandy za konkursem kukurydzianym, oraz skoncentrowania naszych prac p. r. w tym temacie konkursowym. Przemawia także za tem konieczność samodzielnego prowadzenia prac p. r. przez naszą organizację. Mając doświadczenie w tym temacie konkursowym, możemy go przeprowadzić bez opieki organizacyj rolniczych. W oparciu o kukurydzę, jak to przewiduje 3-eh letni plan prac p. r., uchwalony przez Radę naczelną w grudniu 1931 r., możemy przeprowadzić o własnych siłach prace p. r. Podstawowym tematem naszych prac p. r. zwłaszcza dla uczniów pierwszy rok je prowadzących, musi stać się kukurydza.

Organizacja nasza skupia według danych za rok 1931 187.124 Młodzieży. W tem 65% młodzieży rolniczej, t. j. 120.330. Od roku 1928 brało udział w konkursach kukurydzy 19.796 Młodzieży. Zatem przeszło 105.584 młodzieży rolniczej nie zna uprawy kukurydzy. Dążeniem naszym powinno być, by przedewszystkiem

tę Młodzież zainteresować kukurydzą; w tym też kierunku powinna iść propaganda“.

Ze swej strony Związek Mł. Pol. podkreśla, że powyższe zasady ustawicznie głosi, a które dadzą się streścić w słowach: *w S. M. P. nie powinno być maruderów.*

Plony kukurydzy w roku bież wzbudzają całkowite zadowolenie jak pod względem rozwoju, tak również i pod względem dojrzewania. Odpowiednie posiane i należycie pielęgnowana kukurydza dojrzewa i dojrzeje.

Czas obłamać wiechy (wierzchołki) u kukurydzy, to ułatwi dojrzewanie.

Przypominamy, że każde S. M. P., które prowadzi uprawę kukurydzy na większą lub mniejszą skalę ma obowiązek:

1) przybyć na wystawę rejonową z najlepszymi okazami kukurydzy;

2) zorganizować wystawę plonów kukurydzy w ognisku własnym;

3) zdobyć jakiegokolwiek środki na nagrody w konkursach kukurydzianych;

4) Nadesłać dwa kaczany kukurydzy do Związku Mł. Pol. na wystawę związkową.

Organizujcie zespoły do upr. kukurydzy na rok przyszły 1933!

V. DZIAŁ W. F.

Korzystajmy z ostatnich dni lata! Druhowie Naczelnicy i Druchny Naczelniczki winni pamiętać o tem, że m-c wrzesień jest ostatnim miesiącem w sezonie letnim, kiedy można jeszcze organizować zawody sportowe z dziedziny lekkiej atletyki, gier sportowych i t. p. na świeżem powietrzu. Dlatego też należycie winni wykorzystać te ostatnie dni słoneczne, organizując zawody sportowe, a zwłaszcza winni zorganizować na terenie swego S. M. P. zawody na Państwową Odznakę Sportową. Szczegóły o Państwowej Odznace Sportowej są zawarte: w „Kierowniku Stow. Młodz.“ Nr. 6 za rok 1931 w artykule „Państwowa Odznaka Sportowa“ i Nr. 7 za rok 1931 w artykule „P. O. S. a S. M. P., oraz w „Kierowniku“ Nr. 8 za 1932 r. w artykule „Nowy regulamin P. O. S.“ Druhowie naczelnicy winni wypożyczyć te egzemplarze „Kierowników“ od swoich zarządów i gruntownie wyżej podane artykuły przerobić. Po odbyciu próby na Państwową Odznakę Sportową Zarządy S. M. P. winny nadesłać szczegółowe sprawozdania do Komendy Związku.

**Ilość zespołów do uprawy kukurydzy
należy w roku 1933 podwoić!!!**

PLAN PRACY NA M-C PAŹDZIERNIK 1932 r.

I. DZIAŁ OGÓLNO - ORGANIZACYJNY.

1. Dwa zebrania Zarządu i dwa zebrania plenarne.
2. Wysłać składkę do Związku za kwartał IV.
3. Opłacić prenumeratę czasopism zwłaszcza „Kierownika Stowarzyszeń Młodzieży“, „Przyjaciela Młodzieży“, „Młodej Polki“, „Wiadomości Akcji Katolickiej Archidiecezji Wileńskiej“.
4. Uporządkować bibliotekę, księgowość, opatrzyć i przygotować „Ognisko“ na zimę.
5. Wyznaczyć dyżury w „Ognisku“.
6. Przeprowadzić konkurs upiększania „Ogniska (dekoracje, meble, sprzęty).
7. Omówić szczegółowo:
  - a) Jak S. M. P. urządzi w porozumieniu z Zarządem Parafjalnym Akcji Katolickiej obchód Święta Akcji Katolickiej, Święta Chrystusa-Króla 30 października.
  - b) Jak S. M. P. urządzi Święto Druhów dnia 13 listopada — Święto św. Stanisława Kostki.
8. Ustalić porządek przy organizowaniu zastępów w całej parafji.
9. Druh Prezes przeprowadzi odprawę zastępowych w porozumieniu z Patronatem.
10. Komisja Rewizyjna zbada księgowość Zarządu.
11. *Opracować ogólny plan pracy na okres zimowy — do 1.IV 1933 roku.*

II. DZIAŁ RELIGIJNY.

1. Organizować Kółka Żywego Różańca. W każdym S. M. P. jedno przynajmniej Kółko.
2. Sprawdzić czy są Kółka: eucharystyczne, marjologiczne, misyjne i t. d. - jeżeli tak -- czy rozpoczęły pracę w okresie zimowym.
3. Wziąć udział w Święcie Akcji Katolickiej — Święto Chrystusa-Króla. *S. M. P. w tym Święcie winny przodować!*
4. Przygotować się do święta Druhów. Pamiętać o przygotowaniu się do Spowiedzi i Komunii Św.

III. DZIAŁ KULTURALNO-OŚWIATOWY.

1. Ustalić program pogadanek na czas najbliższy.
2. Urządzać pogadanki ankietowe (sprowadzić ze Związku M. P. broszurkę „Metoda pogadanek ankietowych“).
3. Założyć „Kółko Wychowawcze“ (sprowadzić ze Związku M. P. broszurkę „Kółka Wychowawcze w S. M. P.“ Cena. 0.50 gr.).
4. Urządzić w „Ognisku“ lub w zastępie:
  - a) wieczory głośnego czytania;
  - b) wieczory opowiadania przeczytanych książek;
  - c) kwadransy dyskusyjne.

5. Zorganizować konkurs monologów i deklamowanych wierszy. 1. Ogłoszenie konkursu (warunki, czas i t. d.) 2. Sąd konkursowy. 3. Nagrody.

6. Ustalić dni i godziny prób i zajęć:

- a) Kółka Teatralnego,
- b) Kółka Muzycznego,
- c) Kółka Chóralnego.

7. Ustalić na okres najbliższy i jeżeli można na cały okres zimowy:

- a) Wybór sztuk scenicznych,
- b) Program wieczornic i przedstawień ze szczegółowym uwzględnieniem gier towarzyskich, monologów i wierszy (kto je wygłosi?).
- c) Program śpiewów na przedstawieniach, wieczornicach i t. d.

8. Przygotować do Święta Chrystusa-Króla (30 października) i przygotować do Święta Młodzieży (13 listopada) deklamacje, żywy obraz, sztukę sceniczną, śpiew.

9. Organizować kursy wieczorowe dokształcające w porozumieniu z Patronatem.

10. Organizować kolportaż pism i książek katolickich (stoisko przy kościele, sklepik i t. d.).

IV. DZIAŁ PRZYSPOSOBIENIA ROLNICZEGO.

1. *Dokonać zbioru plonów z pól konkursowych w obecności sądu konkursowego S. M. P., wypełnić protokoły zbiorów i posłać do instruktora powiatowego S. M. P.; względnie do powiatowego komitetu p. r.*

1. *Wziąć udział gromadnie i w odpowiedniej formie jak przystało na S. M. P. - w wystawach rejonowych i powiatowych.*

3. *Wyznaczyć termin wystawy lokalnej w „Ognisku“ własnym i powiadomić o tym terminie Związek Mł. Polskiej.*

4. *Sprawdzić, czy wysłane do Związku Mł. Pol. w Wilnie zgłoszenia do konkursów rolniczych na rok następny 1933.*

5. *Dokonać zbioru kukurydzy i wysłać do Związku Mł. Pol. w Wilnie dwa kaczany okazowe kukurydzy z każdego S. M. P., które uprawia kukurydzę.*

6. *Wywieźć obornik na pólka konkursowe, przygotowane do konkursów na rok przyszły i zaorać.*

7. *Przodowniczki i przodownicy zespołów konkursowych tegorocznych i zorganizowanych na rok następny — zwołają odprawy uczestników swoich zespołów celem omówienia spraw powyższych dla należytego ich wykonania.*

V. DZIAŁ W. F.

1. *Do 15 b. m. ćwiczyć na wolnym powietrzu, a potem rozpocząć ćwiczenia gimnastyczne w lokalach zamkniętych.*

2. *Dołożyć starań w wyszukaniu lokalu, w którym można byłoby uprawiać gimnastykę z nastaniem chłodnych dni.*

3. Zorganizować jesienny bieg na przełaj.
4. Dowiedzieć się u oficera powiatowego P. W. o terminie kursów Wychowania Fizycznego i podać na takowe kandydatów.

VI. DZIAŁ P. W.

1. Wykonać plan pracy podany na m-c sierpień i wrzesień r. b. (Patrz Nr. 7-8 Lipiec-Sierpień „Wiadomości Akcji Katolickiej Archidiecezji Wileńskiej“).

2. Pilnować regularnych ćwiczeń hufca P. W. Czy to we własnym zakresie czy też prowadzonego przez Kadre W. F. i P. W.

* * *

Sprostowanie. We wspomnieniu pośmiertnym, poświęconem pamięci prezeski S. M. P. w Starych Borunach z przyczyn od redakcji niezależnych zakradł się błąd co do nazwiska, które brzmi „Talkowska“ — nie zaś „Falkowska“, co niniejszem prostujemy.

ARCHIDIECEZJALNY ZWIĄZEK
TOWARZYSTW DOBROCZYNNOŚCI „CARITAS“

Bóg nas woła.

Potężne tchnienie Ducha świętego, zdaje się w obecnej chwili przenikać ziemię... Coraz bardziej zwiększa się liczba tych, którzy usiłują ze wszystkich sił rozszerzać zasady chrześcijańskie i realizować je nawet w życiu publicznym...

PIUS XI.

Żyjemy na przełomie dziejów— w epoce walk i zamętów, w czasach ciemności moralnych i rozprzężeń. Wstrząsnął się świat w posadach swoich, zmieniła się ludzkość, a wraz z nią zmieniają się cierpienia i niedole najboleśniej, jakie z dopuszczenia Bożego spadają na ziemię.

Na powierzchnię życia społecznego wyłoniły się nowe, nieznane dotąd formy nędzy i potrzeb ludzkich—groźnie wystąpiły nowe niebezpieczeństwa i nieznane przedtem złe moce, czyhające na wszystkich, a zwłaszcza na najbiedniejszych i najbardziej potrzebujących.

Bolejąc nad cierpieniem ludzkości, w gorących słowach apostoelskich odezwał się Ojciec Święty w swej Encyklice z 2 października 1931 r. „Nova impendent“. Wzywając wszystkich synów Kościoła katolickiego, wszystkich ludzi serca, do zjednoczenia się w świętej krucjacie miłosierdzia i wzajemnej pomocy dla ulżenia straszny następstwom kryzysu ekonomicznego, z którym walczy cały rodzaj ludzki.

„I z cudownym zaiste zapalem“ pisze Namiestnik Chrystusowy w swej Encyklice z 3 maja b. r. „Caritate Christi compulsi— „Miłością Chrystusa poruszeni“ o modlitwie i pokucie, które należy ofiarować Najświętszemu Sercu Jezusa w obecnym okresie ciężkich doświadczeń, jakie nawiedziły całą ludzkość— „odpowiedziała na nasze wezwanie wspaniałomyślność i działalność wszystkich. Zło jednakże stale się wzmacnia. Liczba bezrobotnych wzrosła prawie we wszystkich krajach. Czynniki wywrotowe wykorzystują tę sytuację dla swojej propagandy. W ten sposób porządek społeczny jest bardziej zagrożony niebezpieczeństwem terroryzmu i anarchji, ciężącym nad społeczeństwami.

W tym stanie miłość Chrystusowa skłania nas do wezwania wszystkich ludzi do jednoczenia się i do przeciwstawienia się ze wszystkich sił klęskom przygniatającym ludzkość, oraz tym większym jeszcze, które jej zagrażają“.

Jeśli gdzie, to w kraju naszym, zwłaszcza na kresach, ogrom nędzy jest zatrważający — tysiące rodzin i opuszczonych istot w mniej lub więcej widoczny sposób domaga się ratunku. Idąc za wezwaniem Ojca Chrześcijaństwa, Kościół polski zwrócił się do narodu z gorącym wołaniem o pomoc na rzecz ubogich. Jako owoc tej akcji Episkopatu polskiego, powstało do życia wielkie stowarzyszenie dobroczynności katolickiej „Caritas“, organizujące na terenie wszystkich diecezji tak jednostki ofiarne, jak również parafje i wszystkie instytucje dobroczynne.

Niedawno zapoczątkowane zostało i w Archidiecezji Wileńskiej Dzieło „Caritas“ przez J. E. Ks. Arcybiskupa Romualda Jałbrzykowskiego, otaczającego zawsze swą serdeczną opieką i troską wszelką biedę i nędzę. Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej przeprowadził we własnym zakresie wstępne prace organizacyjne i konstytucyjne, a nawet powołał do życia cały szereg wydziałów parafjalnych, który już rozpoczęły swoją działalność charytatywną, współpracując z pokrewnymi organizacjami, mającymi swe siedziby w danej parafji.

Archidiecezjalna „Caritas“ w Wilnie ma posłannictwo i zadanie wielkie do spełnienia: musi przede wszystkim zmobilizować wszystkich archidiecezjan dobrej woli do czynu, a jednocześnie zbudzić w społeczeństwie miłość i pragnienie spieszenia z pomocą i ratowania ginących w nędzy ubóstwa współbraci.

Prawo Boże nakazuje litość nad biednymi, aby nie wymarli z głodu, aby wystawieni na łupiestwo otwartych piekieł, nie zmienili się w ogień nienawiści — nie skamienili w zemstę. Niechaj więc wszyscy, którzy kochają, którym kiedykolwiek zadrgało żywiej serce na widok nędzy usłyszą, że organizująca się „Caritas“ potrzebuje każdego do podjęcia olbrzymiego trudu. Stoimy bowiem na progu nowego ustroju społecznego, którego sercem i podstawą musi być właśnie Caritas Chrystusowa.

W każdej parafji można zapisać się na członka Parafjalnego Wydziału „Caritas“ — śpieszmy.

Bóg nas woła!

Tadeusz Birecki.

Organizacje Akcji Katolickiej!

---

korzystajcie z wydawnictw
które możecie nabyć w
SKŁADNICY ARCHID. INSTYTUTU A. K.

Skład główny: S. A. „Ostoja“ —
Poznań, ul. Pocztowa 15.

na Święto Chrystusa-Króla

Eremus:

Chrystus - Król — materiały na uroczystą
wieczornicę (śpiew, deklamacje, wykład itp.)
2 zł. 40 gr.

Feliks Nowowiejski:

Króluj nam Chryste! — na 2 gł. lub chór
unisono, każdy gł. po 30 gr., part. 2 zł. 50 gr.

Króluj nam Chryste! — na chór mieszany.
Każdy głos po 30 gr., part. 3 zł. 50 gr.

Hymn Katolicki — na 2 głosy. Każdy głos
po 30 gr., part. 2 zł. 50 gr.

Hymn Katolicki — na chór miesz. Każdy
głos po 30 gr., part. 2 zł. 50 gr.

My chcemy Boga! — na 1 lub 3 głosy.
Każdy głos po 30 gr., part. 2 zł. 50 gr.

My chcemy Boga! — na 6-głosowy chór
mieszany. Każdy głos po 30 gr., part. 3 zł.